

ფასი გაზიარება: წლიურად—2 მ. 50 კ., ნახევარი წლით—1 მ. და 25 კაპ., 1 თვით 25 კაპ.

თითო ნომერი 5 კაპ.

განსაზღვრება ფასი: პირველი გვერდი პეტრის სტრიქონი 15 კ. უანსტელ გვერდზე—10 კაპ. ტექსტის უანსტელზე—20 კაპ. სამგლო-ვიარო ბანკალების გრძელ დაბეჭდვა—3 მან.

ს ა ჯ ო ლ ი ტ ი კ ო დ ა ს ა ლ ი ტ ე რ ა ტ უ რ ო გ ა ზ ე თ ი. გ ა მ ო დ ო ს ო რ ო ზ ა ზ ა თ ო ზ ი თ

მიიღება ხელის მოწერა 1914 წლისთვის

„თეზი“

წელიწადი მეოთხე

წელიწადი მეოთხე

წელიწადი მეოთხე მომწერელნი მიიღებენ 2 სანჯახს: 1) წიგნს, სადაც მოთავსებული იქნება აპაპის პოემა „რაჭა-ლეჩხუმი“, რაჭა-ლეჩხუმი მისი მოგზაურობის ამბავი წარმოთქმული სიტყვები და ამ კუთხის რუკა (ქარტა); 2) ნ. ა. დუბროვსკის თხზულებას „ავგუსტ გეილი“, რომელიც საკუთრად „თემისათვის“ არის დაწერილი. ხელისმოწერა მიიღება „თემის“ რედაქციაში (ოლგას ქ. სახ. დიასამიძისა, № 4) ფასი გაზიარება: წლიურად—2 მ. 50 კ., ნახევარი წლით—1 მ. 25 კ., ერთი თვით—25 კაპ. კონტორა ღია ყველდღე დღის 10 საათიდან 1 საათამდე.

ადრესის გამოცემა თბილისს გარეშე—40 კაპ.

ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, Ольгинская 4, Д. Диасамидзе, редакция газ. „Темі“

ს ა ხ ა ზ ი ნ ო თ ე ა ტ რ ი

ორშაბათი 17 მარტი 1914 წ.

ქართული დრამატული საზოგადოების დასის მიერ

საზოგადოების სურვილისამებრ მეთუთმედ წარმოდგენილი იქნება ახალი ორიგინალური პიესა ი. გუდგუნიშვილისა

ს ი ნ ა თ ლ ე

ზღაპარი 3 მოქმ. და 7 სურათად

ამ პიესისათვის დახატულია ახალი დეკორაციები გ. ნადბეგოვის მიერ. ტანსაცმელი და ბუტყფორია დამზადებულია თეატრის საკუთარ სახელოსნოებში.

მონაწილეობას მიიღებს მთელი დასი.

ხოლო ქართული ფილმების. საზოგადოების. „ფილმებისა და პრესისა“ ლოტა არაბთ. ბაღატა ბ. ოგუნიშვილის სეზონალური წარმოდგენისა.

დასაწყისი სწორედ საღამოს 8 საათზე.

ფილმების ფასი ჩვეულებრივია—საოპერო.

რეცისორი ვალ. შალიკაშვილი.

ადმინისტრაცია ქართ. დრამ. საზოგადოებისა.

ა ხ ა ლ ი კ ლ უ ზ ი

საზამთრო შენობა

ორშაბათი, 17 მარტი 1914 წ.

სინამაჟიშობის საზოგადოებით

პროგრამაში შედის

დათვალიერება ლეიბ-ერივანის პოლკისა პე-

ტერგოვში მათის უდიდებულესობისაგან,

აქედგან საინტერესო სურათებს. † ახალი კლუბის სიმბოლური ორკესტრი დაუ-

კრავს სხვადასხვა ჟუსიკალურ პიესებს.

დასაწყისი საღამოს 8 1/2 საათზე

ა ხ ა ლ ი კ ლ უ ზ ი

საზამთრო შენობა

პარაკეხი, 19 მარტი 1914 წ.

გამოცემის

სინამაჟიშობის საზოგადოებით

მუსიკალური პიესებს დაუკრავს ორკესტრი.

დასაწყისი საღამოს 8 1/2 საათზე.

არტისტულ საზოგადოების საკონცერტო დარბაზი

დღეს, 17 მარტი 1914 წ.

ლექცია ნ. ი. კულბინისა

„ფუტურისმი“

თანამედროვე საზოგადოება და კრიტიკა.

ლექციის დროს ნახევარი იქნება განათებული სურათები, ესტამპები და დენდები ხელოვნების ახალ მიმართულებათა წარმოდგენით; აგრეთვე ფუტურისტული და იმპრესიონისტული ლიტერატურა; სპარსული მინიატურები და ძველი ხელოვნების სხვა საგნები და სხვ. და სხვ.

დასაწყისი საღ. 8 1/2 საათზე.

ბილეთები იყიდება: ი. დ. კიკნაძის წიგნის მაღაზიაში (გოლგოთას ქ.) და არტ. საზ. მეკარესთან დღით 10—2 ს., საღ. 6—8 ს.

ი. დ. მაგალაიშვილი

შუბაზარი მანთაშოვის ქარვასლა № 20—21.

აუწყებს ბბ. მუშტრებს, რომ ახლად გახსნილ მაღაზიაში მომავალ გაზაფხულსა და ზაფხულისათვის მიღებულია, სხვადასხვაი მოდის სამანუფაქტურა საქონელი, როგორც რუსის, ისე საზღვარ-გარეთის ცნობილ ფირმებისა.

მაღაზიაში მოიპოვება შემდეგი საქონელი:

ზაფხულობა,	ტილოვლობა,
შალვლობა,	ბამბულობა,
აბრეშუბულობა,	ხალჩები
ტილო,	და სხვადასხვა.

სრული პატივისცემით, მ. ბ. კირაქოვის და ბ. გ. ოვა-ნოვის მაღაზიის მანუფაქტურის განყოფილების გამგე ილია დავითის-ამ მაგალაიშვილი.

კავკასიის ამხანაგობა
სააფთიქო საქონლის
ვაჭრობისა
თბილისი, ბაქო, ბათუმი
პროვანსის ზეთი
მაღალი თვისებისა,
ქუჩუთის და ნამდვილი სელის ზეთი, ძმის ქსენცია, სარეფის ხარაღი (მლოგი), ქილაქანი, ზაფრანი, ვანილი და სხვ.

ოთხკლასიანი პერკო
სსსწავლებელი

კნ. ანასტასია ლევანის ასულ ჩერქეზიშვილისა

მოწაფეების მიღება გრძელდება ორთავ მოსამზადებელ განყოფილებაში და I, II, III და IV კლასებში. გამგის ნახე ყოველდღე 9—2 საათ.

ალექსანდროვის ქუჩა 17.

1914 წ 9 მარტიდან გამოდის
განახლებული ყოველკვირეული სამხატვრო-საღიგერატურო, სათეატრო და საზოგადოებრივი შინაარსის სურათებიანი ჟურნალი
იუმორისტული განყოფილებით და კარიკატურებით. ჟურნალში დაიბეჭდება წერილები თეატრის, მწერლობის, მუსიკის, მხატვრობის—ხელოვნებისა და საზოგადოებრივ ცხოვრების შესახებ; კრიტიკული განხილვანი, დახასიათვანი, ისტორიულ-ბიოგრაფიული ცნობანი, მოთხრობანი, ლექსნი, იუმორისტული ამბავნი, სამეცნიერო მიმოხილვანი, სურათები, ნახატები, კარიკატურები და სხ. ყოველს ნომერში დაიბეჭდება სარეკლამო პიესა, ორიგინალური ანუ ნათარგმნი.
ჟურნალს სავანებო თანამშრომელ-კორეზობნები ჰქვას რუსეთსა და საზღვარგარე, ჟურნალში თანამშრომლები მწერლობის, მუსიკის, მხატვრობის, დრამატურგიის, ჟურნალისა და მხატვრულ-საზოგადოებრივი საქმიანობისა.
ჟურნალის ფასი: წლიურად—5 მ. (ამ წლის დამლევამდე—4 მ.), ნახევარი წლით—3 მან., თითო—10 კ. ფულის გადახდა ნაწილ-ნაწილად შეიძლება: ხელმოწერის დროს 1 მ., დანართი ორ ნაწილად.
ხელისმოწერა მიიღება: ქათ. დრამტ. საზოგადოების კანტორაში და იოსებ იშვანაშვილის (ს. კარაბაძის) სახლში დღით 10—2 საათამდე, საღამოს 5—7 საათამდე.
წერილები და მასალები უნდა გამოგზავნოს იოსებ იშვანაშვილის სახლზე Тифлисъ, ред. жур. „ТЕАТРИ ДА ЦХОВРЕБА“ Иосифу Ишваншвили.
ჟურნალში დასაბეჭდა განცხადებანი მიიღება აქვე. ტელეფონი № 15.41 რედ.-გამომცემელი ანნა იმედაშვილისა.

1913 წლის 20 ნოემბრიდან

ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების ქუთაისის განყოფილებამ გახსნა საკუთარი

ახალი სტამბა

ქუთაისში

სტამბა საუკეთესოთა მოწყობილი და იღებს ყოველგვარ სასტამბო საქმეებს ქა-ლაქსა და პროვინციებიდან—ქართულ, რუსულ და სხვა ენებზე ზომიერ ფასებში.

განცხადება

ნაძალადევი-ს

რეთა წრის საზოგადოება დაიწყო 23 მარტისათვის, დღის 11 საათზე „ნაძალადევი“-ს თეატრის დარბაზში ანგარიშების განახილვასა და ახალი გამგეობის დასარგებლოდ კომისიის წევრთა ასარჩევად.

დამტკიცებული ანგარიში მსურველთა უმრავლესობით მიიღოს 19 ამ თვის „ნაძალადევი“-ს თეატრთან არსებულ კონტრა-რში.

წრის გამგეობა.

მსხეთაში

იყიდება სოფლის მა-მული 600 ოთხკუთხი საყ. შენობით.

იკითხეთ: Московская ул. Курский пер. д. № 9.

თბილისი, 17 მარტი.

„კავკასიის საავტო-სამრეწველო ბანკის“ დაარსება უკვე ფაქტია. გუშინ უკვე მოხდა ქართულ თეატრში სავაჭრო კრება მომავალ აქციების მკერდლთა და ბანკის დამფუძნებელთა. როგორც შევიტყუთ ჯერ-ჯერობით შეგროვილია 2.100.000 მან. თანხა, იმედი აქვთ ძირითადი თანხა 3 მილიონსაც გადააჭარბებს.

ამგვარად ქართველი ბურჟუაზია აღიარა ხუმრობას და ნიადაგს იმავრებს. კარგა ხანია ამ ბანკის საქმიანობაზე განხილვა დაიწყო ქართველ საზოგადოების ზედა-სართულში. ქართველი ვაჭარ-მრეწველთა რიგები თანდათან იზრდებოდა, მათი ინტერესი ცხოვრებაში და გასაკვირადი არ არის, რომ ამ გარემოებამ წარმოშვა მათი მოთხოვნილების დამაკმაყოფილებელი სა-შუალებაც.

ჯერ ისევ 1904 წ. ცნობილ კაპიტა-ლისტის იაკობ ზუბალოშვილის დროს განიზახეს ამისთანა ბანკის დაარსება. რამდენადაც გვახსოვს მ. ზუბალოშვილი-მ მაშინ ერთ მილიონსაც ჰპირდებოდნენ ამ ბანკს. წესდებაც იყო შემუშავებული, რომელსაც ეწოდებოდა „თბილისის საავტო-სამრეწველო ბანკის წესდება“. მაგრამ ეს განზახვა ვერ განხორციელდა, რად-განაც მოძრაობა დაიწყო.

შემდეგ ამისთანა ბანკის დაარსების სა-კითხვად უფრო თვალსაჩინოა შეიქმნა, რადგანაც ქართველი ვაჭარ-მრეწველები თავიანთ მოთხოვნილებას ვერ იმავაყოფებდნენ სხვა ფინანსური დაწესებულებ-ებში. განსაკუთრებით 1912 წლის და-საწყისში ერთმა ჯგუფმა პ. გოთუას მე-თაურობით ხელახლა დაიწყო მუშაობა ამ საქმის განხორციელებისათვის. შემუშავდა წესდება „კავკასიის კომერციული ბანკისა“. ეს წესდება გადათავლიერა საბანკო საქმის ისეთმა მკოდემ, როგო-რიც ნიკო ნიკოლაძე.

სხვა გავარდა, ქართველები კომერციულ ბანკს არჩევენ. ბაქოს ქართველი კა-პიტალისტები დიდს თანაგრძნობით დაუბეჭდნ ამ განზახვას, როგორც მგა-ლითად იაკობ მანცეტაშვილი, ლევ. მა-მულიშვილი, ნიკ. ჯაყელი, იოს. და-დინი და სხვ.

1913 წ. დეკემბრის პირველ რიცხვე-ში ქუთაისში შეგროვდნ ვაჭრები რ. დათუნაშვილის მეთაურობით და გადასწყვი-ტეს დაფარებისათვის საკონცერტო კომერ-ციული ბანკი. ქუთაისურ ვაჭრების წი-ნადღებობა განაახლეს მუშაობა თბილის-შიც. 14 დეკემბრის 1913 წ. ქართულ თეატრში გაიმართა თბილელ ვაჭართა კრება, რომელსაც ქუთაისის დელეგატე-ბიც დაესწრნ. ამ კრებამ გადასწყვიტა საქართველოში ვაჭრობა-მრეწველობის განსამტკიცებლად აუცილებლად საკი-რო კომერციულ ბანკის დაარსება. ამ კრებაზე აირჩიეს თბილისის კომისია, რო-მელსაც ქუთაისის კომისიისთან ერთად დაველა სხვადასხვა რაიონებში კრების მოზიდვა და აქციებზე ხელისშეწყობა. მიზანთა აგრეთვე თბილ. გუბერნიის წინამძღოლს კონსტ. აბაზას, რომელმაც

თანაგრძნობით შეხვდა ამ საქმეს და ხე-ლი შეუწყო მის განხორციელებას. თბი-ლისის კომისიის შემადგენლობა საბო-ლოდ 26 დეკემბრის კრებაზე გამოირ-კვა. გაიგზავნა დელეგაციები ბაქოს, გორს, თელავს, სიღნაღს; თბილისი დაი-წყო რაიონებათ. ყველა ამ ადგილებში, აგრეთვე კავკასიში, ფოთში, ლუშეთში, ყარსში და როსტოვში და ყველგან, სა-დაც კი შეძლებული ქართველობა აღ-მოჩნდა, ხვედრან სიხარულით მიეგებნენ ამ საქმეს, ყველგან აირჩიეს კომისიები და რწმუნებულები. ამათის მეშვენი-თ უკვე გაწერილია 2.100.000 მანათის აქცია

თითქმის ყველა დელეგატების სურვი-ლია ბანკს დაერქვას „კავკასიის საავტო-სამრეწველო ბანკი“

საქმის ამ პატარა ისტორიიდან მკით-ხელი ადვილად დინახავს, თუ რა დარ-ბასილური საქმიანობის გზას დაადგნ ქართველი კაპიტალისტები, ვაჭრები და მრეწველები. თქმა არ უნდა, ასეთი მარ-ი დარბაზი და შექმნა ახალი ფაქტორისა—პროგრესული მოგონაა ჩვენს ეროვ-ნულ ცხოვრებაში.

უპროტეკციოდ, თითქმის უშუალოდ დარ-ჩენილი ქართული კაპიტალი თვითონ სახიერდება და იკვლევს გზას... რასაკვირველია, ქართველი ბურჟუ-აზია იმ საქმიანობის დროს სრულდებით არ ჰყარავს საზოგადოდ ყველა სხვა ერის ბურჟუაზიის თვისებებს. თუმცა სხვა ერების ბურჟუაზიაზე გვიან, მაგრამ მა-ინც გამოდის ასარჩევად. იგი, უშუვე-ლია, ხელს შეუწყობს ქართული კულ-ტურის ზრდას და აღორძინებას.

მოლოდ ისიც უშუველია, ქართველ მუშას და საზოგადოდ მშრომელ ხალხს მისთანაც, როგორც სხვა ერების ბურ-ჟუაზიისთანაც, დასჭირდება ბრძოლა, ბრძოლა მედგარი.

ასეთია საყოველთაო რკინის კანონი საზოგადოებრივი ზრდა-განვითარებისა...

მოლოდ უნდა ვინაობოთ, რომ ქარ-თულმა კაპიტალმა გამოიჩინოს უფრო მეტი საზოგადოებრივი პროგრესული თვისებები ეროვნულ კულტურის აღორ-ძინების საქმეში. აი ამ შექმნილ კულ-ტურის ხელში ჩაგდება და წარმოების იარაღთა განსაზოგადოებრივება იქნება მიზანი დღეს უფლებამოსილ ქართვე-ლი მშრომელი ხალხისა...

კიდევ ვიმეორებ!

სიამოვნებით უნდა აღვიაროთ, რომ ქართული ენის სწავლების აზროვნა-ლურმა მდგომარეობამ ჩვენ საშუალო სასწავლებლებში, რომელზედაც მკონდა ლაბარაკი პირველ წერტილში, მიიქცია საზოგადოების ყურადღება. გამოსთქვს თავისი აზრი ამ საშუალო მოვლენაზე მოწაფეებმა და კიდევ განავრცობენ; ამოიღო ხმა ქართული ენის მასწავლე-ბელმა, გაიხმა ჯერ სუსტი, გაუბედავი ხმა ქართველი მშობლისა, გამოგვეჩაუ-რა სინამდვილთ გულდაკადილი ქართ-ველი მუშა.

დიდს სიამოვნებით თვალყურს ვა-დევნებ ამ წერილებს. მათი ავტორნი, თითქმის ყველა, ჩემთან ერთად, აღიარებენ ქართული ენის უნუგუმო მდო-მარეობას და ამ ენის სავალდებულო სავნად გახდომის საკითხებს საშუალო სასწავლებლებში.

მაგრამ ზოგიერთები, ჩემდა გასაკვირ-ვლად, არ სცნობენ ქართული ენის აზროვნალურ მდგომარეობის გამაბა-ტონებელ ერთ-ერთ მიზეზად იმას, რომ ამ ენას არა აქვს სავალდებულო საგნის ადგილი ჩვენს სასწავლებლებში, რომ ამ ენას ესხებათ შორის მისწერება ქართ-ველი მოწაფე და ამ უკანასკნელის მშო-ბელი. ეს გარემოება გვიანდელს მეორე წერილშიც კიდევ ნამოდილა, გულწრფე-ლად გავიმეორებ ის, რაც პირველ წე-რილში აღვიარეთ.

დამონებული ერის ენა, შინაურ და გარეულ მტრების წყალობით, დროთა განმავლობაში ჰყარავს თავის ნამდვილს ხასიათს, სიღამაზეს, შინა, სისწორეს, სიწინდელს, კეთილმოკიდებებს, თავისებუ-ლებას—ერთი სიტყვით ენა იძლევა. ეს მით უფრო საგრძნობელია, თუ თვით დამონებული ერის შვილები ჰყარავენ

პატვისისკენ თავის ენისადმი, თავის წარსულისადმი.

არ ვფიქრობ ჩვენ წარსულში მოიქცნის იმისთანა დრო, როცა ისე შევიწროვებულყოს და შეზღუდულიყოს ქართული ენა, როგორც ახლა.

შევიწყლება აბუჩად ავდება ჩვენი ენისა შინაურ და გარეშედავთ თვალსაზრისით დღეს ჩვენ ცხოვრებაში.

ამჟამად ლაბარაკია ქართული ენის არა-ნორმალური მდგომარეობა საშუალო სასწავლებელში. ნუ დაიხარბეთ და შეზღუდულით საშუალო სასწავლებელში, სადაც ამათი და ათათობით თავი მოუტყია ქართველ მოსწავლეს, ამ მომავლის იმედებს. აქ თქვენ ვერ ნახავთ სამშობლო ენაზე მოსაუბრე ბავშვებს, სამშობლო ენაზე მოსაუბრე ახალგაზრდებს.

დღეს სასწავლებლის მოსწავლე ახალგაზრდობისაგან გესმის ლაბარაკი და ვერ გამოკვეთლხარ, თუ რა ენაზე იგი? ეს რაღაც საზარელი კერძი ენაა. გესმის ერთი სიტყვა რუსულად, მეორე სიტყვა მოსდევს ქართულად; წინადადებაში ორი სიტყვა რომ ქართულადაა, სამი რუსულად, სამი რომ ქართულადაა, ორი რუსულად. გაბრძნულით კეტაზე, გაიხირონ ბავშვები, დაეწყაოთ წარმოცდენილი ბავშვები, მაიკციოთ ყურადღება და მოსწავლე ახალგაზრდობის ლაბარაკი და დარწმუნდებით, რომ ჩემი ნათქვამი სიმართლეა და თანაც მწარე სიმართლე.

მოუყარეთ თავი სასწავლებლის უფროსი კლასების მოწაფეებს და მიეცით კითხვები ჩვენი ისტორიიდან და ლიტერატურაიდან; თქვენ დარწმუნდებით, რომ 90%-ს მათადა სამარცხენოდ სამშობლო ისტორიის და ლიტერატურის არა იცის არა.

რაღომ არ იცის ქართველმა მოწაფემ სამშობლო ენა, ისტორია და ლიტერატურა? რა არის ამ არა-ნორმალური მოვლენის მიზეზი? სხვა მრავალ მიზეზთა შორის, რასაკვირველია, არის ის, რაზედაც მე მივთვლით პირველ წერტილში.

ის გარემოება, რომ ჩვენს ენას არა აქვს რიგიანი ყურადღება მიქცეული სასწავლებელში, რომ ეს ენა არ არის სავალდებულო საგანად უწოდებოდა და რომ, ამის გამო, ქართ. ენას „სხვათა შორის“ მისწერებია ქართველი მოწაფე და ქართველი შობილი, ის სწორედ ეს გარემოება აფერხებს, ხელს უშლის ჩვენი ენის, ლიტერატურისა და ისტორიის შესწავლის საქმეს.

მოწაფედ იცის, რომ ქართული ენა არ არის სავალდებულო საგანი, ამიტომ იგი მას არ სწავლობს; ამ ენის არ-ცოდნა ქართველ მოწაფეს არ აწილავს.

ქართველ მოწაფეს ერთმეცა საშუალება ჯერ ოჯახში და შემდეგ სასწავლებელში შეიყვაროს სამშობლო ენა, დანტერესდეს სამშობლო ისტორიით და ლიტერატურით.

ამ საშუალო მოვლენას თავს აღწევნ მხოლოდ ერთეულები, უმრავლესობა კი მისი მსხვერპლი ხდება.

აბაზის აბელი ნაშრომიდან

(სხელ-სხელი ამბები*)

რა გუნებაზედა ვარ!.. ჩაშატულ-ჩაშატულზე! აბა ახლა რაც უნდა დასწერო, ტკბილი და სატლაკავი იქნება!.. წინ მიდგას შაქრის სტოლი, ზედ ტკბილი ყვერ გადაფარებული, კრიპტის საწერელში მისხია თაფლის მელანი, კალმა გამოქრალი ჩემი საყვარლის ფრხილი და კალდათი მისი ბროლის მჭრელი!.. ვიშ! ვიშ! ვიშ! მოდი და ახლა შენ მოახრებ უსამოფროს რისინა დაწერა!.. ასე მგონია, რომ ქვეყნიერებაზე მხოლოდ ერთი ბედნიერება, სიტკბო და სიმართლე არსებობს! შევი თვარად მზეგუნება და თვარი უთვთრესად, ნალგელი თაფლად, ეკალი ვარად, ყვავი ზღუდულად და ეშმაკი აგვაროს!.. ეჰ, აბა სანამ ამ გუნებაზე ვარ, მალე შეუდგები წერას, რომ ის დასწერო, რაც მჭერებია:—პოი საყვარელი! რა საამოთ გათვრებულნი ეს ძველი ჩემი ნაცნობები, დამტკბარნი თაფლით, გულზედ ვარდის კონები არ-კვირთ, ბუღბუღილით ჰიკიკიკობენ და ახალგაზრდობი იყვებიან!.. მეც მინდა, რომ თავი მოგვარებო, ჩემო ნაცნობო, დ., რაც უფრო გიაგებათ, ის გითხროთ, აბა მითხროთ თქვენი გულის პალატა რა საამოთაა?.. აბა, მითხრობ!.. პო, მიხედი, მიხედი რაც უფრო გესამოგნებათ და უფრო ყურსაც დაუდებთ: ზღაპარი! ზღაპარი უფრო ყურს დაუდებთ, რადგანაც ტკბილად გეძინებათ.

— არ უსწავლობიათ და არ გვასწავლიან, — ლაბარაკობენ ზოგერთები, მაგრამ ჩვენ თვითონ ვისწავლით. მათ შორის შაქარი... მეც მისი მომხრე ვარ და ვიკნები, ეს ხომ საუკეთესო რამ იქნება, ეს ხომ სრული შეგნება იქნება ისამარცხენიო მდგომარეობა, რომელშიც იმყოფება დღეს სამშობლო ენა. სამწუხაროდ უნდა აღვიარო, რომ ეს სიტყვი ბი სიტყვად რჩება ჯერ ჯერობით. ხან-გრძლივად დაკვირვებამ დამარწმუნა, რომ ამ სიტყვებს იმეორებენ, ამ აზრის არიან და კიდევაც ახორციელებენ ერთეულები, უმრავლესობა კი სალათა ძილს მისცემია, სამშობლო ენის დღევანდელი არა-სასწავლებლო მდგომარეობა მას არ აწუხებს, სამშობლო ლიტერატურის და ისტორიის შესწავლა ბევრად არ ებიტანება.

ჩვენ თვითონ ვისწავლითა! ამბობს ერთი; „მოწაფემ თვითონ ისწავლოსა“, იმეორებს მეორე. რადიკალი საქმელია! ვინც იცის, თუ რა ხანაა მოწაფეობის ხანა (20 წლამდის), ვინც გაითვალისწინებს, თუ რამდენი რუკა, რამდენი მოუფიქრებელი, ჯურბილული გადამცემა, მოქმედება, რომლითაც ხშირად წყდება მოწაფის, ამ მომავალ მოქალაქის, ბედი, ახლავს მოწაფეობის ხანას, ვინც დარწმუნებულია, რომ სამშობლო სასწავლებლის მოწაფისათვის ძნელია რიგინად გაიაროს კარგი და გლახა, თეთრი და შავი, სასარგებლო და არა-სასარგებლო, — ის, „მოწაფემ თვისით ისწავლოსა“ აღარ იტყვის.

ქართულ ენას, როგორც არა-სავალდებულო საგანს, მოწაფე არ სწავლობს, გულგრილად გვიდგება. კარგად იქცევა ის ამ შემთხვევაში, თუ ცუდად, — ამის გამოკვეცა მას, როგორც მკირეწლოვანს და ქუეითაც დაუშვებელს, არ აინტერესებს.

გამოაცხადეთ რუსული, ლათინური, გერმანული, არა სავალდებულო საგანად და თქვენ ნახავთ მათ იმ არა-ნორმალურ მდგომარეობაში ჩაგარდნილთ, რომელშიც დღეს ქართული ენა იმყოფება; თქვენ ნახავთ, რომ ამ საგნებსაც ისე გულგრილად, ისე აბუჩად იგდებდნენ, როგორც დღეს არა სავალდებულო ქართულ ენას.

ქართველი მოწაფე იზებირებს ლათინურსა და გერმანულ სიტყვებს, გულგრილად კითხულობს და სწავლობს რუსულწერადაა ნაწარმოებს, არაკაცებს უხარბახარ ლექსებს, დღე და ღამ ცდილობს შეისწავლოს რუსულ-ლათინურ გერმანულ ნების გრამატიკა, ამ ნების მართლწერა, ჩაქირკიტებს ვერობისა და რუსეთის რუკებს, ხატებს და დახვეწებს გეომეტრია-ალგებრის ფიგურა ფორმებს. რატომ? და მიტოვ, რომ ეს საგნები სავალდებულოა, მიტოვ, რომ ან-გარშე მოსთხოვენ მას ამ საგნების ცოდნაში.

ქართველი მოწაფე, თუ ამის საჭიროება მოითხოვს, ათასი და ორი ათასი ვერსტის მანძილიდანაც კი იწერს საკი-

რო წიგნებს; ქართული წიგნის გული-სათვის კი ერთი ჰქონდა მეორეზე არ გადადის, რომ იყოს, არ ითხოვოს რატომ? და იმიტომ, რომ სავალდებულო საგნებში წიგნები უკუაღო უნდა ექნეს, თორემ დასჯიან, ქართულ წიგნებს კი ენებებით იყიდია, ენებებით არა.

ქართველი მოწაფე ფურცლავს წიგნებს, ჰკრებს მასალას, მეცადინეობს, რამდენადაც შეიძლება, რიგინი თხულებს წარადგინოს ვადაზე ამა თუ იმ საგანში. ქართველ თხულებს, მე მგონია არც კი აქვს დათმობილი დრო ჩვენს განზრახვებში და თუ სწერენ საღმ, გვიჩაბა, რომ მის დამუშავებას ქართველი მოწაფე არ მოკლავს თავს. რატომ? და იმიტომ, რომ სავალდებულო საქმეში თხულებს სავალდებულო, არა-სავალდებულო ქართულში კი არა. ყველა ეს ფაქტია, ფაქტია, რომლის უარყოფა არ შეუძლია არავის, ვინც კი ჩაჰკვირვებია ჩვენი ენის სავალდებულო მდგომარეობას საშუალო სასწავლებელში.

ნეტავი რას აკეთებს ქართული ენის მასწავლებლები დღევანდელ პირობებში? იკითხავს ცნობილი მოწაფე ადამიანი.

ქართული ენის მასწავლებელი დაღის სასწავლებელში, შედის კლასებში და რას ხედავს? ხედავს ქართველ მოწაფეს, ამჩვენს, რომ ეს უკანასკნელი არ თანაუგონობს მას, თვალწინ ეშლება მწარე სინამდვილე, რომ ქართველი მოწაფე სამშობლო ენას აბუჩად იგდებს (არ სწავლობს ვაკეეთილს, არ ყოფილობს საჭირო ნივთებს, ვაკეეთილის დროს გაუგებრილად ხსნის და ს.)

ქართული ენის მასწავლებელი ამ არა სასურველ მდგომარეობას დიდი ხანია რაც შერეგებია. აიდან, რასაკვირველია, მასწავლებლები, რომელნიც უხსნიან მოწაფეებს ქართული ენის, ლიტერატურასა და ისტორიის შესწავლის საჭიროებას სხვა საგნებთან ერთად. ნაყოფი? სუსტი, უფერული. უკეთესი რამდენიც გენგებოს ლექციები ქართული ენის შესახებ ჯერ ოჯახში და შემდეგ სასწავლებელში ქართველ მოწაფეს. ის მაინც გაუგებრად მოეკიდება საქმეს, ის მაინც თვით გზით წავა.

რა ჰქნას ამ შემთხვევაში ქართ. ენის მასწავლებელმა? მას არავითარი ძალა არ აქვს ხელში. მოწაფე და მისი შრომადი მას არ თანაუგონობს, მთავრობა წელს არ უმარებს.

მიეცით ქართული ენის მასწავლებელს ძალა ხელში (გახადეთ ქართული ენა სავალდებულო საგანად) და თქვენ ნახავთ, თუ მის საგნსაც პატვისისკენ არ მოეკიდნ ქართველი მოწაფეები, როგორც სხვა სავალდებულო საგნებს. მაინდის კი, ჩემის ფიქრით, ქართული ენის მასწავლებლო მდგომარეობას ვერაფერი ვერ უშველის.

წერებს, სასწავლებლის გარეთ მეცადინეობს, სხვებთან ერთად, მეც ვფხულებ. წერებს, სამშობლო ენისა და ლიტერატურის შესწავლას სასწავლებლის გარე-

რედ ყოველთვის ჰქონია და დღესაც აქვს ადგილი, ეს სასამოვლო მოვლენად უნდა ჩაითვალოს. მაგრამ ნუ დავივიწყებთ, რომ ამ წერებით სარგებლობდნენ, სარგებლობენ და ისარგებლებენ მხოლოდ ერთეულები, როგორც სამართლიანად აღნიშნავს თავის წერილში „ერთი მოწაფეთაგანი“. დიდ უმრავლესობას კი ამ წერებით არაოდეს არ უსარგებლია, ვერ უსარგებლია და ვერც ისარგებლებს. ეს ფაქტია.

სავალდებულო საგნის უფრო ფართოდ შესწავლისათვისაც კი არსდებია წერები (მაგ. რუსულისა, ისტორიის და სხ.), მაგრამ, დამეთანხმებით, რომ ამ წერებით სარგებლობენ კიდევ და კიდევ ერთეულები, მასსა კი იმ კონდით გამოდის ცხოვრებაში, რასაც აძლევს მას სავალდებულო საგნში რამოდენიმე წლის მეცადინეობა. რაც უნდა იყოს, სავალდებულო საგანი გაიცლებით უფრო კარგად იცის მოწაფემ, ვიდრე არა—სავალდებულო. დამეთანხმებით, რომ ქართველი მოწაფე ბევრად უფრო კარგად სწერს და კითხულობს, ბევრად უფრო კარგად ლაბარაკობს რუსულად ვიდრე ქართულად.

კიდევ ვიმეორებ, ქართველი საზოგადოების შეგნებელი ნაწილის წმინდა მოვალეობაა ქართული ენის არა-ნორმალური მდგომარეობის ყურადღება მიაქციოს, იხმაროს ყოველნაირი ზომები, რომ სამშობლო ენის შესწავლის საქმე ჩასდგეს სასურველ კალაპოტში. საჭიროა ჩვენი ენის საუკეთესო შეილები აზრი ამ ფრიად საჭირო და მომწიფებელ საკითხის შესახებ.

მე კი, ჩემდა თავად, კიდევ ვფიქრობ, საჭიროა და ფრიად საჭირო, რომ ქართული ენა ცნობილ იქნას საშუალო სასწავლებლის სავალდებულო საგანად. გეცადოთ, ვითხოვთ, ენახოთ, რას გვეტყვიან...

გორგი.

ახალი ამბები

ჩვენს ძვირფას მგოსან აკაის 10 მარტს სხვათა შეგნება, რომელსაც ჩვენდა საგანგებოდ კიდევ კარგად გიდარჩა. საკვარელი პოეტი მდილო და სასახლის ქუჩაზე ტრამვაით. იქ, სადაც ჩრდობოლომე ვაგონი, ქართულ თეატრთან, მან დააპირა ჩამოსვლა. როგორც კი ერთი ფეხი დასდგა მიწაზე, იმ დროს კონსტრუქტორმა ვაგონის დამკრის ნიშანი მისცა ვატმანს. აკაკი წაიქცა. დაუშავდა ორი თითი და მარჯვენა მუხლი. აკაკი შეიყვანეს დამამტულ საზოგადოების კონტორაში. იოს. გოგოლაშვილმა მაშინვე ტელეფონით გამოიძიო ექ. შ. მიქელაძე, რომელიც მსწრაფად მოვიდა და შემოვიდა აღმოვიჩინა. რამდენიმე დღეს აკაკი ლოგინში იწვა. ამ ჟამად შედარებით კარგად ჰგრანოს თავს. ეს ამბავი მსწრაფად გავრცელდა ქალაქში და მზა-

გაცივებულმა ხელმწიფემ უბრძანა მოპასუხეს ეს რას ნიშნავს, ამდენი მოსახარი მტერი გყოლია და ამოდენი კი გულითადი მგოსანია? — დიდებული ხელმწიფეო, ჯერ ის დათავალმერეთ, თუ იმ ათას ქალში ერთი უმხინჯო ეროსი და ამ ორმოცეში ერთი მხინჯილი და მაშინ მოგახსენებთ პასუხსო. უპასუხა საწყალმა. მართლაც: დათავალმერა ხელმწიფემ და როგორც იმ ათასში უმხინჯო ვერვინ შენიშნა, ისე იმ ორმოცეში მხინჯი, და გაცივებულ ბრძანას: „ეს მართლა, რას ნიშნავსო? რა ვიცი რას ნიშნავს, ჩემო ხელმწიფეო! მიუფო მაშინ მოპასუხე; არც არავფილი ერთისთვის დამიშვებია, და არც არავფილი მეორისთვის გამიკეთებიაო. მე ერთი საწყალი ხელმწიფე ვარ, მესარკე, სარაკებს ვაკეთებ ხოლმე, ლამაზები ჩაიხედებო? შოგ, ლამაზი გემაჩვენებია და მხინჯები მხინჯებიათაო! მე მიტომ ვაკეთებ, რომ ლამაზი შოგ იკეტულოს და მხინჯი და გასვირბა სხვ გაიწმინჯოს და გასწორებას ცუცალოს, ისეტი კი თავის მხინჯობას ჩემს სარკეს აბარლებენო; და ახლა რისი ღირსიც ვიყო, ის მომანიკეთ, დიდებული და სამართლიანო ხელმწიფეო! მოეწონა ხელმწიფეს ეს და გამოსცა ბრძანება: დღეის იქით ადრავინ გადგოს საჩივარი აღარც მესარკეზე და აღარც მწერლებზე, რადგანაც ორივე ერთმანეთს ემსგავსებიან მოხლობითიო.

III

ერთს მზეთუნახავს, უზომო და გარკვენილ ცხოვრებისაგან დაზიანებულს და დასუსტებულს, გამოცხადდნ ერთს დროს ორი უცხო ქვეყნიდან დაბრუნებული ყმაწვილი კაცი. ორივე მშვენიერები, კარგი ნასწავლი და მზეთუნახავისადმი სიყვარულით აღვსილი... უნახა ერთმა მაჯა და შეატყო, რომ, თუ ეს ქალი სალავი არ შეუდგა თედარის,

ვალი პატვისისკენ მგოსნისა მიდოდა მის ბინაზე მის სანახავად და ამის გამო საკითხად.

ი. იმედაშვილის თურნალის „თეატრის და ცხოვრების“ ახალი ნომერი (№ 2) გადმოგვცემს შემდეგ ლიტერატურულ ახალ ამბებს: ი. გრიშაშვილი „შესდგომა პოემა „აბესალომ და ეთერის“ ახალ ყიდაზე დაწერას; ნიკ. ლორთქიფანიძის დაუწერია დიდი რომანი; ტრ. რამიშვილს — ახალი 3 მოქმედებიანი პიესა; ახალი პიესა—ვოდველი „იასონის ოინები“ დაუწერია აგრეთვე ივ. გომართელს.

ქართულ სავაჭრო-სამრეწველო ბანკის დამფუძნებელთა დელეგატებს ჰქონდათ შაბათს 15 მარტს თბილ. საღებუტატო საკრებულოში კერძო ათბიბის სტენბულ ბანკის წესდების განსახილველად. გადასწყდა ბანკს დაერქვას „კავკასიის სავაჭრო-სამრეწველო ბანკი“. თათბირში მონაწილეობა მიიღო 50-მდე დელეგატმა. დელეგატები არიან მოსული ქუთაისიდან, ბაქიდან, კავკაიდან, ფოთიდან, ბათუმიდან და საქართველოს სხვა ქუთუბებთან, სადაც ვაჭრობა და მრეწველობა გაჩაღებულია. ამ საქმეს ჩვენს საზოგადოებაში მრავალი თანამგრძნობი აღმოუჩნდა. თათბირში, სხვათა შორის, იღებ მონაწილეობას იღებდა ჩვენი ცნობილი მწერალი და მოღვაწე ნიკო ნიკოლაძე. თათბირის დროს თავმჯდომარეობდა გუბერნიის წინამძღოლი კონსტ. აბახი.

როგორც შევიტყეთ, ქ. თბილისში მალე გამოვა ახალი ქართული ყოველდღიური გაზეთი „ჩვენი დროება“ იმ მიზართულებისა, როგორიცაა განახლებული „იმერეთი“.

ქართული დრამ. დასი მიმგზავრება საქართველოს და კავკასიის სხვადასხვა ადგილას „ისინათლის“ წარმოსადგენად. ქუთაისში გაიმართება წარმოსადგენა მარტის 19 და 20-ს, ბათუმში 21, 22 და 23-ს, ვანჯაში 25-ს, ბაქაში 26-ს. დასი მიმავს „ახალი კლუბის“ ორკესტრი 2. პრესმანის მეთაურობით. ბალეტის დაიდგება მ. ოვერლოს ხელმძღვანელობით.

ორშაბათს, 17 მარტს, სახინო თეატრში მიხუთმეტედ წარმოსადგენენ „ისინათლს“.

სახალხო სახლში 18 მარტს ქართული წერ-არტისტიკალის მარო მღვანის მოწინაღობით დასდგამს წარმოსადგენს. თანამშენე გ. გუნიას კომედიის „ალ-ლუმს“.

ქართველ მომღერალთა გუნდი მ. კავსახის აღდგომის პირველ რიცხვებში მიმგზავრება ბაქოსა და ვანჯაში კონცერტის გასამართავად. მათ მიმავება თაბრის დამკრელი ი. საღირაშვილიც.

ამ ორ წლის განმავლობაში ან სულ მოკვდება და ან ისე გაფუტდება, რომ საზოგადოებას სანახავი იქნებო! მაშინვე დაუფრავად უთხრა ყოველივე ესეები მზეთუნახავს, დააბრავ და რაც მისი სასარგებლო წამალი, მაგრამ უსამოა წამალი იყო, ის ასწავლია. მეორეშიც უნახა თუ არა მაჯა, ისიც ისე მიხვდა მზეთუნახავის სწეულებას, როგორც პირველი, მაგრამ რაც მზეთუნახავის წამალი, მაგრამ მავნებელი ქცევა და წამალი იყო, ის უფროა ღმირითი... რასაკვირველია, მზეთუნახავს პირველი ექიმის უსამოდ დარჩა და ამას ფიქრობდა: რა საბაგელი კაცი უნდა იყოს და უზღუდო, რომ ნახვისთანავე გული შემოწუხა! მეორეზედ კი გულმა ბერი რამ უთხრა და რამდენადაც პირველი შეიძლება, იმდენათ მეორე შეიყვარა... დაბრუნდნენ მზეთუნახავი თავთავის თათბირში და დაიწყეს სამკურნალო წამლების მზადება. — პირველში იფიქრა: „ეს ჩემი მზალები იმ მზეთუნახავს კი მოარჩენენ, მაგრამ მე დამარცხდები ავითაო! სიკოცხებს მომიწამენენ, სიმართლეს დამიკარგვენ და ვინც მიყვარს, იმასაც დამიტერებენო, მაგრამ მაღლობა ღმირისა, ისევე მე გაფუტებულად ის მიარჩენია, ვიდრე ჩემი საყვარელი მზეთუნახავი ენახო დამახინჯებულაო!“ ეს გადწყვიტო თავის გუნებაში და შეუდგა წამლების მზადებას: ამოდო თავისი ნაღველი, გალესა თავის ცრემლებში, ჩააწყეთა ოფლი და შედგინა სამკურნალო. მეორე იფიქრა: „მე თუ იმას ნამდვილი წამალი გამოუწერეს, საწყენიბე დარჩება, ჩემ თავსაც ვერას ვარკვებ და რათა ვქნა ისაო? მისთანა წამალს გაუკეთებ, მის გულს იამოვს; მით თავს შევაყვარებ, და ბატონში ვეყოლები და ბოლოს, თუ აწყენს, ჯანრი ვგავრდეს, რას დავსდევ, მე ხომ მაინც გაბედნიერებული დარჩებიო! თუ არ ეშმაკობია და მო-

რაქიდან ცნობა მოგვიყვანა, რომ მზეთუნახავი 30 იანვარს გარდასცემს“ განსვენებულ იოზა ისაკიძის მეუღლეს, რომელმაც ვერ აიტანა თავის სკიბის მოულოდნელი ტრავიკული კვადილი. განსვენებული ახალგაზრდა ქალი იყო. მას შეუტრულდა ამას წინად 34 წელიწადი. ახლად დარჩნ მას ორი ვაჟი და ერთი ქალი.

„ნაძალადევის“ სცენის მოყვარეთა წრეს შესწირეს: გ. ქორაქიძე 4 მან, 70 კუ. ვ. გეორგიშვილი 1 მ. 40 კ. და გ. ქუკიავაძე 1 მ. 25 კუ. რისთვისაც წრის გამგეობა უცხადებს მაღლობს.

რედაქციამ მიიღო „თეატრი და ცხოვრების“ მეორე ნომერი, რომელშიც, სხვათა შორის, მოთავსებულია: ყრბლობის მოლოდინში, მეთაური; დაწყვეტილი დღე, ივ. გომართლისა; მისი ზოპარო, დავ. კილისაიძისა, სინათლე (2 სურათი), ი. გვედევანიშვილისა, მონა—ქალი, ნ. ჩიკვაძისა, ლექსები; ამბები და სხვა წერილები. ნომერში მოთავსებულია სურათები, ავტორთა ფაქსიმილები და გამოცემულია სუფთად.

ქვემო იმერეთის სოფლები

მეტად დამაღონებელი სურათები გეზღებათ თვალწინ, როდესაც აქაურ სოფლების ყოფა ცხოვრებას ეცნობით.

ამ უკანასკნელ წლის მოუსალობას სულ ერთიანად გაუტრებია წელიწადი ჩვენი გლეხობა და მისი კეთილდღეობისათვის საშუამოდ გამოუცლია ნიადაგი. აღსანიშნავია, რომ გლეხობის უმეტესობა დასაღინებელია და თუ რასმეს იძენს, ყოველივე ეს მიაქვთ მვესლებს ზოგი სარგებელში, ზოგიც თავნება. თვითონ გლეხობას ძალიან მჭირე რამ რჩება ქაბანწყვეტით მოწვეულ კირანახლებთან. ძნელი წარმოსადგენია, თუ რა ვი-ვაგლახით მითრევეს უმადურ დღეებს გლეხობის დიდი უშეცხობა. ძალიან ბევრს მკაიცი ენატრება სხიარის ერთი ოჯახი, რომელიც ორ-სამ დღეში გლეხელ აცხობს პატარა კეცს მკეს და ლუკმობით იზოავს ყოველ დღე.

ამ ათიოდე წლის წინად მოუსალობა ისე ძლიერად ვეღარ ამჩვენდა კვალს სოფელს, რადგან მიწა მაინც საკმარისი ჰქონდა უმრავლესობას; მაგრამ ამ ჟამად კი კარგი მოსავალიც ვერ უშველის გლეხს და მას სიმინდი წლის ღირსადის არ ეყოფა. ამის მიზეზი მიწის სივითაა. წინად იმეზიდა შეგდებლობით უმამელო გლეხს, ახლა კი ასეთიზი საგარბობლად გამრავლებულია და ბევრს სახლ-კარის მოსათავსებელ ადგილის გარდა არა მოეძებნება რა. ერთი სიტყვით აქაურ გლეხობას სულთქმა უჭირს. სიმშლილი შავი აჩრდილითი უვლის სოფლებს და სულს უზუთავს ბერავ ხალხს.

სამწუხაროდ ამ უბედურებასთან ერთად ახალი, უფრო სასტიკი უზედურება სწევია სოფელს. ეს არის ულმოზილი სენი—ქლეტი. ქლეტი მოსდებია ჩვენს სოფლებს და დღითი-დღე თანდათან

ტყუებით, ისე სიმართლითა ვინ გაკეთებულა. ეს გადასწყვიტა და ვაკეთა შარბათი, მეორე დღეს ორივეთა მიმართეს მზეთ-უნახავისკენ.—პირველს ხვეწნა, ჩრგვა და ვედრება რომ არ ეყოფოდა, ძალია იმხარა, ჩაახსა საკურნალო მწერე წამალი და ისე დააღვინა. ვანახსლებულმა მზეთუნახავმა მტრის სიანხლით წვერ-ულვაში აგლიჯა, ექიმს ტანისამოსი დაახია, სახე დაუფხავა და ავი გამოაგლო კარში, მეორემ, რამდენიც შეიძლო, დაუფხავა, დააღვინა შარბათი და, ისე დაატკბო, რომ გული მოუბრუნა. მზეთუნახავმა გააბედნიერა, ის ისე შეიყვარა, რომ საყვარლათა კი იიყვანა...

განვლო დიდმა ხანმა. ერთს დღეს, როდესაც სრულიად მორჩენილი და გაბზღუდებული მზეთუნახავი მისის პატარა ლამაზის და ჯანმრთელის ვაჟით მაღალ დასეირნობდა, შეგვდა ერთი გლახაკი და სიამოვნებით დაუტყრა თავი.

— ვინა ხარ შენ? ჰკითხა მშვენიერმა და შეშრად გაშტერებო.

— მე ისა ვარ, ვისიც წყალობით შენ დღეს ისე მშვენიერი ხარ და ვისიც სიყვარული უნდა გკონებოდაო. მიუფო გლახამ.

— გეტყობა, რომ ისე მშვენიერი არაოდეს არ იქნებოდიო, რომ მე შენი შეყვარება შემძლებოდაო. სიცილით უთხრა თავმოწმონე ლამაზმა.

— არა, შენ საყვარელს კიდევ მე ვჯობდი სილამაზით, მიუფო მან; მაგრამ როდესაც ექიმობას შეუდგე, მაშინ ჩემი დახდელი დავითნობა და გავყვილილი, ვიტარე და თაფლის ჩინი მომიკნა, ფამა და წვერ-ულვაში შენ დამგლიჯე, სახე დამიპყაღე და დღეს რაღაც გიყვირს, რომ კარგი აღარ ვიყოყი?

ამ სიტყვებმა შეგარცხინ

ერტულდება, დღემდის ჩვენ ვამაყობდით იმით, რომ გვინდობდა ჯანსაღი გვყავს-თქო, მაგრამ ამ ეჟიდეს იმედით გამო-გვცლია ხელიდან. უკუღმართმა პირო-ბებმა მოუწოდეს ამ სენს ნოკიერი ნია-დაგი და ისიც გათამამებული თავისუფ-ლად თარეშობს. რა ეშველება ჩვენს გულეზებას? სად არის ხსენს გზა? მინდა ცოტა რამ ვსთქვა ამის შესახებ, მაგრამ სიტყვა გულშივე მივცემა, რადგან კარ-გად ვგრძნობ, რაც უნდა მკითხე რამე საშუალებაზე მივუთითო, განხორციელე-ბა მინც არ ელირება არსებულ პირო-ბების მეოხებით... და ამიტომ ამ ხანად აღვნიშნავთ მხოლოდ ფაქტს, ფაქტს მე-ტად დამაღონებელს და სამწუხაროს. იქნება ეინემე მოიხდის ჩვენ სოფელში-საყენ და შესძლოს როგორმე ერთი ცრემლის შეგრძნება მინც ცხოვრების მიერ ნაწამებ ადამიანის თვალზე.

რე-ილ

ქართული ენა მაჰმადიან ქართველების სკოლაში

საქართველოს ისტორიის მიმდინარეობაში, მისმა უკუღმართმა ჩარხის ტრიალმა ჩვენს სამშობლოს მოსწყვიტა ჩვენი მომ-მენი; ისტორიის მწარე ხეიდრმა დაქსაჟა ისინი საქართველოს სხვადასხვა მიერეუ-ბულ ნაპირებში, გადასტყორცნა სპარსეთ-ომაღელეთშიც.

ამ ჩვენ თანამომავლებს, რომელთა რიც-ხვი ნახევარ მილიონამდე აღის, დროთა ვითარებამ გამოუცვალა ენა, რეული. „სახალხო გაზეთის“ წარსული თვის ნომერში მოთავსებული კორესპონდენ-ციები კობულეთიდან და სხვა ცნობები მაჰმადიან ქართველების შესახებ სიამო-ვნებს აგრძნობინებდა ქართველ მეითხ-ველს; მეც შეისიამოვნე ამ ცნობების ამო-კითხვა, მაგრამ ერთმა ჩემი ნაცნობი მას-წავლელის წერილმა გამიქარწყლა ეს სიამოვნება; წესებულნი მასწავლებელი, ბ. გამსარაიანისგან დიდად დღეილი-ტან-ჯულთა, მასწავლებლობს დ. ხულაში; ხულა დაწვრილებულია ბათუმს მნ ეგრეს-ტის მანძილით. ხულოს მედიდრი მცხოვ-რებნი, რომლის რიცხვი ასობით თიღლე-ბა, არიან სულ მაჰმადიანი ქართველები.

რომ გაღვეულოდ მეითხელს ხულოს ქართველ მაჰმადიანების ცხოვრების მწა-რე სინამდვილე, მოვიყვან აქ ერთი ჩემი კერძო წერილის შინაარს, რომელსაც სა-ზოგადოებრივი მნიშვნელობა აქვს: „მო-დის მოწოდება და გეგმეწება, გეშუდარება, ბა-ტონი, რამე ქართული წიგნი მომეცოდა, ჩვენ იძულებული ვართ უპირით გავის-ტუმროთ, რადგანაც არც წიგნები მო-გეგმევა სკოლაში, და თანაც შიშიც გვაქვს ხოჯებისა და ბეგებისა, რომელ-თაც აგენტები ჰყავთ სკოლასთან მიჩენი-ლი; ხოჯები და ბეგები ყოველ სავე-ღეს ხმარობენ ჩაუკან ხალხს გულში სიყვარული, თანაგრძნობა ენისა და თა-ვიანთ თანამომე ქართველებისადმი; რა-

— ჩემი ჯილდო დღეს მე მიღებული მაქვს: თუ არა ჩემის შრომით, ჩემის წამლებით, დღეს ევლარც შენ განახლ-მაგრე შევნიერეს და არც ის შეილი გე-ყოლებოდა მშენიერი და ტანმრთელიო. ჩემი თანამოყვარებმა დაქმავიღებულმა თქვენის ბედნიერების ნახვითაო.

ეს უთხრა და დააღა თავის გზას. წარემართა სსსსფლოსაყენ.

აქ კიდე მინდოდა სხვა ზღაპრებიც მეოქვა, მაგრამ ე წყეული ბუზები დე-ხვიერ ჩემ ტბილ მასალას და მასთა-ნაც მეზინია, რომ თქვენი გულიც არ დეშპრო ისე, რომ ზედ ბუზები და კიბები დაგვივიოსა.—ჰო, მართლა ამ ბუზებზედ მომავლანდა: იცით, რას მომა-გონებენ ხოლმე ჩვენში ლამაზი ქალები მათის შევნებითა და ელვარებითა? ცი-ცინათელაჲ... ციციანთელა, ხომ მოგე-სხმებათ, მისთანა თუ არის, რომელიც ბნელ ღამეში დაფრინავს ხან იქით და ხან აქეთ და თანაც ანათებს. მე ჩემს ერთს ციციანთელათავანს აი რა ლექსი დაუწერე:

ჩემო ციციანთელა! რად მიჰფრენ ნელ ნელა? შენმა შორით ნათებამ დაშვეა და დამანელა!

ანათებ და კარგი ხარ, მე თუმც არას მარჯიხარ... მსურს გიტყვირთო სიამით, შენ კი სხვისი ბარგი ხარ!..

აბრეშუმის პეველა, ფუტერ და წურბელა, შენზედ სარგებლოანი, შენ გენაცვალოს ყველა!..

წურბელა მკურნალია, მაგრამ ცოტა მკრალია... მშვიდი, სისხლის მტერი, რომ გაძლებს, მთვრალი!

მაშ რათ მინდა წურბელა? მან გული დამიხსენლა.

საკვირველია, ხალხის უმეტესობაში კი-დეცა აქვთ ნიადაგი მათ აგონაციას.

ბეგებს შორის დღი გავტენიანი პი-რია ჯამალ ბეგი—ხმშიაშვილი.

წერაკითხვის გამავრცელებელი საზო-გადოებისაგან მივიღეთ 100 ცალი „დე-და-ენა“, დიდის მორიდებით გავავრცე-ლე ხალხში. ყოველ ღონისძიებას ვხმა-რობთ გავავრცელოთ ხალხში ქართული წერა-კითხვა; სკოლაში ქართული წერა კითხვის შესწავლის შესახებ ლაბარაჟი ზედმეტია, სასტიკად გვიკარძალვენ. ხში-რად გვაქვს ხალხთან საუბარი, ზოგს მოს-წონს ჩვენი აზრი, ზოგი კი ეჭვის თვა-ლით გვიყურებს: „თუ თქვე მატყუარა გიაურებო“ გვეძახიან. ხოჯები ხალხში ასე ჰქადაგობენ: „თქვენ რად გინ-დათ სკოლა, რაღაც ქართული წერა-კით-ხვა, ყოველივე ეს გაიურობას მოსწო-ვებსო, ჩვენთვის მხოლოდ საქირაა ეი-მეცადინოთ და როგორმე ჩვენ „სამშობა-ლო“ სათათრეთში წასვლა მოვახერხო-თო“.

ბეგებიც ამასვე ამბობენ: „რად გინ-დათ ქართული, ქართველები რა ხალხია, მათ სახელმწიფო არა აქვთო“ და სხვ. დიდად ამ კერძო წერილმა, რომლის შინაარსი სინამდვილეა, გააქარწყლა „სახ-ვაჲ“. მიერ გადმოცემული სისამაფეო ცნობა ჩვენი მომე მაჰმადიან ქართველთა-ნის შესახებ.

განა ცოტა რამეს შეადგენს ჩვენთვის, იორი მუჟა ქართველებისთვის 100,000 მაჰმადიანი ქართველების ძიმა და გვერდში ამოყენება?!

საქირაა წერა-კითხვის გამავრცელე-ბელმა საზოგადოებამ ისეთ ადგილებს, სადაც ქართველი მაჰმადიანები ცხოვრო-ბენ, მეტი ყურადღება მიაქციოს; აუცი-ლებლად საქირაა, მაგალითად, კობუ-ლეთისა და სხვა ასეთ ადგილებში დაარს-დეს ქართული სკოლა, თორემ რამდენი-მე ცალი „დედა-ენის“ გაგზავნა ასეთ ადგილებში ვერ მოიტანს სასურველ ნა-ყოფს.

უნდა ვეცადოთ, ძალიან ვეცადოთ ჩვენი მომე ქართველი მაჰმადიანებისა-თვის...

გრ. საქარქიდელო.

თქმა არ უნდა, ეს დიდა საქმეა და ჩვენს ზნეობრივ მოვალეობასაც შეადგენს. მაგრამ არ შეგვიძლია, არ შევნი-შნოთ, რომ ზოგიერთ ჩვენს უტაქტო პირების წყალობით, ეს საქმე ისე არ მიდის როგორც სასურველია, ამ პი-რების ქცევის წყალობით ქართველ მაჰ-მადიანებს ჰგონიათ, თითქო ჩვენთვის სა-სურველია მათი რეჯლის გამოცემა, ეს დიდი შეცდომაა!.. სარწმუნოებრივი სა-კითხი აქ არაფერს შუაშია. ჩვენთვის სა-ჭირია ქართველმა მაჰმადიანებმა იცნონ თავიანთი ვინაობა და შესწავლან კარ-გად ქართული. ამიტომ იქაურ მასწავ-ლებლებს დიდი სიფრთხილე და წინდა-ხედულობა ჰქარებთ.

რედ.

ისევ შენ და ისევ შენ, ჩემო ციციანთელა!!!

მეორე თაფლს და სანთელს გვიცემებს და სარგებელს, მით გვაძლევს, მაგრამ კბენით გვისივებს ცხვირ-პირს—ხელს!..

მაშ რად მინდა ფუტყარი, მტენარი, მოსიარი? ისევ ციციანთელა, უწყინარი ის არი!

მესამე ტანს გვგოსავს, წყარია და არა ექმს აფს; მაგრამ უგნურებითა პარკში იღრჩობს თავის თავს!

მაშ რათ მინდა პეველი, უნდა რად თავის მკველიო! და როგორ არ მერჩილი მასაც ციციანთელიო!..

ჩემო ციციანთელა, საით მფრენ ნელ-ნელა? მე ვარ შენი ერთგული სხვა მოგატყუებს ყველა!

მებრალბე, კარგი ხარ! და გაი! სხვისი ბარგი ხარ! სხვებს ბნელშიაც უნათებ, მე კი დღეც არ მარჯიხარ!..

ნეტავ რისი გაქვს რილი? ჩემსკენაც გამოფრინდი, ნათელი მომადინე, მეც გამიანთე ბინდი!..

კმა, რაც დღემდის მაწამე; აწ საყვარლოდ მიწამე, და მაშინ შენს სიყვარულს დამეფიცვებს მიწა მე!

ჩემო ციციანთელა საილა მფრენ ნელ-ნელა? შენმა შორ-შორ ნათებამ უდრეოდ დამანელა!..

აკაკი.

ბოროტობა

(ძეგნად ვაგდაზ რუხაძეს)

I

დაპქრის ბოროტი: მოუსვენარი, შეუპოვარი. ბუნების წილის: გორაკს, იალალს— ესალმუნება... მათს მწვერვალს, მინდორ-ქალებს

ენურჩულება. დაბურულ ტყეს: დაპქრისალებს, აშრილებს.

ჩაუქრის ხეებს, სად ნისლი წევს— უტყვეს!

წინაღმდეგობის გამწვევს, ამსტრებს.

დრო მოკმულს, დახასებულს, დარბაზ-კოშკებს— ანადგურებს!..

აფორიაქებს ველს; აყენებს კორიანტელს...

ცასა პირ-ქუშს,— მერცხილავს, მხრდილავს,

ცრემლისა მფრევეს, სევდისა მწვევს:— უსრიალებს,

უკიენებს; და მის ქუჩებს, ცეცხლით მოს-ლს, არ ეტყება...

ელვით, მებით, მუქარასა,

არ ათხოვს ყურს,— არ ჰსურს,

არ უშინდება! აშორებულს, უკურნებულს,

ტბისა შეილეს, ბაყაყ გველებს:—

უფსკრულში ნიჭივს, მპარხავს.

მათსა სისინს— ყიყინს.

შორსა ჯიბტავს, ჰკარავს.

ავ-სულთ ხარხარს, მგელაფ-საზარს.

სიკმს თავ-ზარს. ნადირთ დეშულს, ღრინვა-შეილს,

კოტ-ყვავს ჩხვილს—

კივილს: აყრუებს, აჩუქებს.

ჩაგრულ სოფელს, ძილში მყოფელს,—

აღვიძებს, ზუმუნებს თივლებს.

ზოგს ბოროტებს, ვარცხნის ფაფარს;

აღვლევს, ამხედრებს;

შეზღუდვ ნაპირს ზედ ახეთქებს!

მზის პირაბადეს— შუათინია ის 14.406 მან. 42 კაპ.,

რო-მელიც მიუღია მას სამეურნეო თანხი-დან, მაგრამ თავ. თუმანიშვილს არ მიუ-ცია დამაკმაყოფილებელი პასუხი, ამი-ტოდ საკრებულო იძულებული გახდა რა დაეგინა, რომ იგი კმაყოფილი არ არის თავ. თუმანიშვილის განმარტებით. საკ-რებულოს აზრით თავ. ნიკ. თუმანი-შვილმა სთავადაზნაურო თანხა, რო-მელსაც გარკვეული დანიშნულება ჰქონ-და, მოიხმარა თავის კერძო მიზნის სა-გუბერნიო საგანგებო კრების 1905 წლის 10 ივნისის და წინამძღოლთა და დეპუ-ტატთა საკრებულოს იმვე წლის 25 ივნისის დადგენილებათა წინააღმდეგ. საკრებულომ ე მოქმედება გორის წი-ნამძღოლის თავ. ნიკ. თუმანიშვილისა შეუფერებლად იცნო და ამიტომ მო-სთხოვა დაუბრუნოს თავადაზნაურობას ეს თანხა 1 მაისამდის, წინააღმდეგ შე-მთხვევაში ყველაფერი ეს ამავეი ეცნო-ბება მომავალ სთავადაზნაურო საგუბერ-ნიო კრებას.

II

ჩაგრულ სოფელს, ძილში მყოფელს,—

აღვიძებს, ზუმუნებს თივლებს.

ზოგს ბოროტებს, ვარცხნის ფაფარს;

აღვლევს, ამხედრებს;

შეზღუდვ ნაპირს ზედ ახეთქებს!

მზის პირაბადეს— შუათინია ის 14.406 მან. 42 კაპ.,

რო-მელიც მიუღია მას სამეურნეო თანხი-დან, მაგრამ თავ. თუმანიშვილს არ მიუ-ცია დამაკმაყოფილებელი პასუხი, ამი-ტოდ საკრებულო იძულებული გახდა რა დაეგინა, რომ იგი კმაყოფილი არ არის თავ. თუმანიშვილის განმარტებით. საკ-რებულოს აზრით თავ. ნიკ. თუმანი-შვილმა სთავადაზნაურო თანხა, რო-მელსაც გარკვეული დანიშნულება ჰქონ-და, მოიხმარა თავის კერძო მიზნის სა-გუბერნიო საგანგებო კრების 1905 წლის 10 ივნისის და წინამძღოლთა და დეპუ-ტატთა საკრებულოს იმვე წლის 25 ივნისის დადგენილებათა წინააღმდეგ. საკრებულომ ე მოქმედება გორის წი-ნამძღოლის თავ. ნიკ. თუმანიშვილისა შეუფერებლად იცნო და ამიტომ მო-სთხოვა დაუბრუნოს თავადაზნაურობას ეს თანხა 1 მაისამდის, წინააღმდეგ შე-მთხვევაში ყველაფერი ეს ამავეი ეცნო-ბება მომავალ სთავადაზნაურო საგუბერ-ნიო კრებას.

III

ჰქრის ბოროტი... და მსოფლიო

მთლად ზანზარებს, გააქვს გრავინა... ზოგის ისინი:

სინაურული, სიყვარული;

ზოგის: ურვი, კრულვა,

გმინვა. ბოროტი-კი მარად დაპქრის,

არავის წინ ქედს არ იხრის!..

ს. ერთაშინდელი.

სიმშვილობა სოფლად

შარშანდელმა მოუსაგლოდამ დასა-ვლეთ საქართველოში ბევრი ჩაავლო მწარე ფურკი. ბევრმა იმედიც კი და-კარგა ამ წელიწადში გადარჩენისა, და ამ მწუხარებაში ჩაივარდნა აღარ იცის ვის მიპარათოს.

სხვა სოფლებთან ერთად ღიდს გაქირ-ვებას განიცდის წყეა (შორაზის საზო-გადოება).

სოფ. წყეაში დაახლოებით 200 კომ-ლამდე მცხოვრებია და ამ 200 კომლში საშუალო მოსავლის დროს 20-ს თუ მოსდის წლიური სარჩო და ახლა ამ მოსავალბობის დროს ახალწლამდისაც არ მიჰყოლიათ სარჩო.

ღვინის მოსავალმაც ძალიან იკლო. და ამიტომ ღიდს გასაქრის განიცდის ჩვენი სოფელი.

სხვა სოფლებმა უკვე მიიღეს დამა-რება და ელიან კიდევ, ჩვენი სოფლის მცხოვრებნი კი თვალ-ცრემლიანი—სასო-წარკვეთილი ეკითხებიან ერთმანეთს: „ჩვენ რადილა დავგეგმარებინაო“?

ამ სიტყვების გამგონეს ქვის გულიც გქნადეს, თვალაფან ცრემლი გადმო-გვარდებო.

საქირაა ჩქარი დამარება... მივმართეთ ვისაც ჯერ-არს და იმ კო-მისონებს და საზოგადოებებს, რომელნიც ეხმარებიან და შეეულ ხალხს, დავხმარონ ჩვენს სოფელსაც და გადაარჩინონ გაქი-რებულები ხალხი საერთო სიმშლად.

სოფელში.

P. S. ესთხოვთ გაზ. „აზრს“, რო-გორც დანტერესებულს ამ საქმეში, გადაეცდის ეს მოკლე ცნობა.

სოფ.

ამბის შესწორება

10 მარტს ჩვენ მივიღეთ შემდეგი წე-რილი: „მატრონა რედაქტორი! თქვენის გაზეთის დღეიანდელ ნომერში (166) მოთავსებულია შემდეგი ცნობა: „თბი-ლისის გუბერნიის და მარტების თავად-აზნაურობის წინამძღოლთა და დეპუ-ტატთა საკრებულომ დაადგინა მოვიდო-ვოს გორის მარტის წინამძღოლს თავად ნიკოლოზ ლეკსანდრეს ძეს თუმანიშვილს ზოგიერთ მოქმედების გამო გადადგეს სამსახურიდან“.

„თბილისის გუბერნიის თავადაზნაურო-ბის წინამძღოლის მონადილობით: გა-უწყებოთ,—თქვენის გაზეთის შემდეგ ნომერში მოსთავსებულად,—რომ ზეიხსე-ნებულ შინაარსის განაჩენი თავადაზნაუ-რობის წინამძღოლთა და დეპუტატთა საკრებულოს არ დაუდგენია.“

„რადგანაც თქვენს“ შემდეგი ნომე-რი მხოლოდ ორშაბათს, 17-მ თვეს გა-მოვა, ამისგანაც ასეთივე შინაარსის შე-ნიშვნა გაგზავნა დღეს „სახალხო გაზე-თის“ რედაქციას“. მივიღეთ თავადაზნაუ-რობისა დღია ზურაბიშვილი.

ჩვენ-მიერ წარსულ ნომერში მოყვა-ნილი ცნობა ჩვენ მივიღეთ ერთი პირო-საგან, რომელიც ახლო სდგას სადებუ-ტატო საკრებულოს საქმეებთან. რო-გორცა სჩანს,—ეს ცნობა მხოლოდ დასვენა იმ დადგენილებისა, რომელიც მიუღია სადებუტატო საკრებულოს მარ-ტის პირველ რიცხვებში. თავ. ნიკ. თუ-მანიშვილისათვის თავადაზნაურობას მო-უტოინია ის 14.406 მან. 42 კაპ., რო-მელიც მიუღია მას სამეურნეო თანხი-დან, მაგრამ თავ. თუმანიშვილს არ მიუ-ცია დამაკმაყოფილებელი პასუხი, ამი-ტოდ საკრებულო იძულებული გახდა რა დაეგინა, რომ იგი კმაყოფილი არ არის თავ. თუმანიშვილის განმარტებით. საკ-რებულოს აზრით თავ. ნიკ. თუმანი-შვილმა სთავადაზნაურო თანხა, რო-მელსაც გარკვეული დანიშნულება ჰქონ-და, მოიხმარა თავის კერძო მიზნის სა-გუბერნიო საგანგებო კრების 1905 წლის 10 ივნისის და წინამძღოლთა და დეპუ-ტატთა საკრებულოს იმვე წლის 25 ივნისის დადგენილებათა წინააღმდეგ. საკრებულომ ე მოქმედება გორის წი-ნამძღოლის თავ. ნიკ. თუმანიშვილისა შეუფერებლად იცნო და ამიტომ მო-სთხოვა დაუბრუნოს თავადაზნაურობას ეს თანხა 1 მაისამდის, წინააღმდეგ შე-მთხვევაში ყველაფერი ეს ამავეი ეცნო-ბება მომავალ სთავადაზნაურო საგუბერ-ნიო კრებას.

ჩვენ-მიერ წარსულ ნომერში მოყვა-ნილი ცნობა ჩვენ მივიღეთ ერთი პირო-საგან, რომელიც ახლო სდგას სადებუ-ტატო საკრებულოს საქმეებთან. რო-გორცა სჩანს,—ეს ცნობა მხოლოდ დასვენა იმ დადგენილებისა, რომელიც მიუღია სადებუტატო საკრებულოს მარ-ტის პირველ რიცხვებში. თავ. ნიკ. თუ-მანიშვილისათვის თავადაზნაურობას მო-უტოინია ის 14.406 მან. 42 კაპ., რო-მელიც მიუღია მას სამეურნეო თანხი-დან, მაგრამ თავ. თუმანიშვილს არ მიუ-ცია დამაკმაყოფილებელი პასუხი, ამი-ტოდ საკრებულო იძულებული გახდა რა დაეგინა, რომ იგი კმაყოფილი არ არის თავ. თუმანიშვილის განმარტებით. საკ-რებულოს აზრით თავ. ნიკ. თუმანი-შვილმა სთავადაზნაურო თანხა, რო-მელსაც გარკვეული დანიშნულება ჰქონ-და, მოიხმარა თავის კერძო მიზნის სა-გუბერნიო საგანგებო კრების 1905 წლის 10 ივნისის და წინამძღოლთა და დეპუ-ტატთა საკრებულოს იმვე წლის 25 ივნისის დადგენილებათა წინააღმდეგ. საკრებულომ ე მოქმედება გორის წი-ნამძღოლის თავ. ნიკ. თუმანიშვილისა შეუფერებლად იცნო და ამიტომ მო-სთხოვა დაუბრუნოს თავადაზნაურობას ეს თანხა 1 მაისამდის, წინააღმდეგ შე-მთხვევაში ყველაფერი ეს ამავეი ეცნო-ბება მომავალ სთავადაზნაურო საგუბერ-ნიო კრებას.

ჩვენ-მიერ წარსულ ნომერში მოყვა-ნილი ცნობა ჩვენ მივიღეთ ერთი პირო-საგან, რომელიც ახლო სდგას სადებუ-ტატო საკრებულოს საქმეებთან. რო-გორცა სჩანს,—ეს ცნობა მხოლოდ დასვენა იმ დადგენილებისა, რომელიც მიუღია სადებუტატო საკრებულოს მარ-ტის პირველ რიცხვებში. თავ. ნიკ. თუ-მანიშვილისათვის თავადაზნაურობას მო-უტოინია ის 14.406 მან. 42 კაპ., რო-მელიც მიუღია მას სამეურნეო თანხი-დან, მაგრამ თავ. თუმანიშვილს არ მიუ-ცია დამაკმაყოფილებელი პასუხი, ამი-ტოდ საკრებულო იძულებული გახდა რა დაეგინა, რომ იგი კმაყოფილი არ არის თავ. თუმანიშვილის განმარტებით. საკ-რებულოს აზრით თავ. ნიკ. თუმანი-შვილმა სთავადაზნაურო თანხა, რო-მელსაც გარკვეული დანიშნულება ჰქონ-და, მოიხმარა თავის კერძო მიზნის სა-გუბერნიო საგანგებო კრების 1905 წლის 10 ივნისის და წინამძღოლთა და დეპუ-ტატთა საკრებულოს იმვე წლის 25 ივნისის დადგენილებათა წინააღმდეგ. საკრებულომ ე მოქმედება გორის წი-ნამძღოლის თავ. ნიკ. თუმანიშვილისა შეუფერებლად იცნო და ამიტომ მო-სთხოვა დაუბრუნოს თავადაზნაურობას ეს თანხა 1 მაისამდის, წინააღმდეგ შე-მთხვევაში ყველაფერი ეს ამავეი ეცნო-ბება მომავალ სთავადაზნაურო საგუბერ-ნიო კრებას.

ჩვენ-მიერ წარსულ ნომერში მოყვა-ნილი ცნობა ჩვენ მივიღეთ ერთი პირო-საგან, რომელიც ახლო სდგას სადებუ-ტატო საკრებულოს საქმეებთან. რო-გორცა სჩანს,—ეს ცნობა მხოლოდ დასვენა იმ დადგენილებისა, რომელიც მიუღია სადებუტატო საკრებულოს მარ-ტის პირველ რიცხვებში. თავ. ნიკ. თუ-მანიშვილისათვის თავადაზნაურობას მო-უტოინია ის 14.406 მან. 42 კაპ., რო-მელიც მიუღია მას სამეურნეო თანხი-დან, მაგრამ თავ. თუმანიშვილს არ მიუ-ცია დამაკმაყოფილებელი პასუხი, ამი-ტოდ საკრებულო იძულებული გახდა რა დაეგინა, რომ იგი კმაყოფილი არ არის თავ. თუმანიშვილის განმარტებით. საკ-რებულოს აზრით თავ. ნიკ. თუმანი-შვილმა სთავადაზნაურო თანხა, რო-მელსაც გარკვეული დანიშნულება ჰქონ-და, მოიხმარა თავის კერძო მიზნის სა-გუბერნიო საგანგებო კრების 1905 წლის 10 ივნისის და წინამძღოლთა და დეპუ-ტატთა საკრებულოს იმვე წლის 25 ივნისის დადგენილებათა წინააღმდეგ. საკრებულომ ე მოქმედება გორის წი-ნამძღოლის თავ. ნიკ. თუმანიშვილისა შეუფერებლად იცნო და ამიტომ მო-სთხოვა დაუბრუნოს თავადაზნაურობას ეს თანხა 1 მაისამდის, წინააღმდეგ შე-მთხვევაში ყველაფერი ეს ამავეი ეცნო-ბება მომავალ სთავადაზნაურო საგუბერ-ნიო კრებას.

ჩვენ-მიერ წარსულ ნომერში მოყვა-ნილი ცნობა ჩვენ მივიღეთ ერთი პირო-საგან, რომელიც ახლო სდგას სადებუ-ტატო საკრებულოს საქმეებთან. რო-გორცა სჩანს,—ეს ცნობა მხოლოდ დასვენა იმ დადგენილებისა, რომელიც მიუღია სადებუტატო საკრებულოს მარ-ტის პირველ რიცხვებში. თავ. ნიკ. თუ-მანიშვილისათვის თავადაზნაურობას მო-უტოინია ის 14.406 მან. 42 კაპ., რო-მელიც მიუღია მას სამე

